SPRAWDZIAN · GEOGRAFIA

Sprawdzian z rolnictwa (geografia)

Grupa A

Geografia: warunki rozwoju rolnictwa, typy rolnictwa i uprawy świata

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Głównym czynnikiem sprzyjającym uprawie ryżu w Azji Pd.-Wsch. jest:

(A) suchy klimat kontynentalny
(B) wieczna zmarzlina zapewniająca wilgoć
(C) gorący i wilgotny klimat monsunowy z obfitymi opadami
(D) niskie temperatury ograniczające szkodniki

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Które elementy stanowiły podstawę „zielonej rewolucji" (lata 60-70 XX w.)?

[A] Wprowadzenie nowoczesnych odmian wysokoplonnych
[B] Kolektywizacja gospodarstw na wzór radziecki
[C] Powrót do tradycyjnych metod uprawy
[D] Większe zużycie nawozów sztucznych
[E] Eliminacja chemicznej ochrony roślin

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–4 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących rolnictwa:

1.	Płodozmian to metoda uprawy polegająca na cyklicznej zmianie gatunków roślin uprawianych na tym samym polu w kolejnych latach.	**P**	**F**
2.	Rolnictwo ekologiczne zakłada rezygnację ze stosowania syntetycznych nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin.	**P**	**F**
3.	Monokultura w rolnictwie oznacza jednoczesną uprawę wielu różnych gatunków roślin na tym samym polu w celu ograniczenia erozji gleby.	**P**	**F**
4.	Rewolucja zielona polegała na wprowadzeniu wysokoplennych odmian roślin uprawnych oraz upowszechnieniu nawożenia mineralnego i mechanizacji.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących rolnictwa na świecie:

1.	Monokultury plantacyjne zmniejszają bioróżnorodność.	**P**	**F**
2.	Zielona rewolucja polegała na wprowadzeniu wysokoplonnych odmian zbóż w krajach rozwijających się.	**P**	**F**
3.	Rolnictwo plantacyjne w strefie zwrotnikowej jest typowym przykładem rolnictwa samozaopatrzeniowego.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj uprawę do regionu, który jest jej charakterystycznym obszarem upraw.

1. Pszenica	...	A. Monsunowa Azja Południowo-Wschodnia
2. Kawa	...	B. Wyżyna Brazylijska
3. Ryż	...	C. Prerie Ameryki Północnej
4. Kakao	...	D. Wybrzeże Zatoki Gwinejskiej

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij zdania: Region Grójca i Warki w Mazowszu słynie z uprawy (1) _____ , natomiast Kujawy są tradycyjnym centrum produkcji (2) _____ .

(1) do wyboru: chmielu / jabłek / malin / tytoniu
(2) do wyboru: buraków cukrowych / lnu / ziemniaków / tytoniu

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega zjawisko erozji gleby na obszarach rolniczych, i wskaż jeden sposób jej ograniczania stosowany w rolnictwie.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Przedstaw dwie różnice w chowie zwierząt gospodarskich między regionem Europy Zachodniej (np. Holandia, Dania) a regionem Sahelu w Afryce. Wyjaśnij przyczynę każdej różnicy.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wykaż wpływ warunków przyrodniczych na różnicę plonów zbóż: kujawsko-pomorskie vs podlaskie.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Przedstaw dwa uwarunkowania społeczno-ekonomiczne (pozaprzyrodnicze), które przyczyniają się do wysokiej konkurencyjności cenowej (niskiej ceny) oleju palmowego z Indonezji.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/geografia/rolnictwo

Sprawdzian z rolnictwa (geografia)

Grupa B

Geografia: warunki rozwoju rolnictwa, typy rolnictwa i uprawy świata

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Największym na świecie producentem ziarna kakaowca jest:

(A) Wybrzeże Kości Słoniowej
(B) Indie
(C) Argentyna
(D) Egipt

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Uprawy charakterystyczne dla strefy podrównikowej (sawanny):

[A] Proso i sorgo
[B] Żyto i owies
[C] Bawełna
[D] Burak cukrowy

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–4 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących chowu zwierząt gospodarskich:

1.	Hodowla bydła jest istotnym źródłem emisji metanu, gazu cieplarnianego.	**P**	**F**
2.	Chów zwierząt gospodarskich odpowiada za znikomą część światowego zużycia wody.	**P**	**F**
3.	Chów przemysłowy (fermowy) charakteryzuje się dużą koncentracją zwierząt na małej powierzchni i wysokim stopniem mechanizacji.	**P**	**F**
4.	Ekstensywny wypas pastwiskowy wymaga mniejszej powierzchni ziemi niż chów fermowy przy tej samej liczbie zwierząt.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość:

1.	Kolektywizacja rolnictwa w ZSRR polegała na tworzeniu dużych prywatnych farm.	**P**	**F**
2.	Holandia mimo małej powierzchni jest jednym z największych eksporterów żywności dzięki intensywnemu rolnictwu szklarniowemu.	**P**	**F**
3.	Japonia importuje większość żywności mimo wysokiej mechanizacji rolnictwa.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj każdą uprawę do regionu Polski, w którym jest ona szczególnie rozwinięta.

1. Buraki cukrowe	...	A. Kujawy i Wielkopolska
2. Tytoń	...	B. Dolny Śląsk i Kujawsko-Pomorskie
3. Len włóknisty	...	C. Warmia i Mazury, Podlaskie
4. Rzepak	...	D. Podkarpacie i Lubelszczyzna

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij: (1) Rolnictwo oparte na nawadnianiu to rolnictwo (1) _____ . (2) Uprawa jednego gatunku na dużych powierzchniach to (2) _____ .

(1) do wyboru: irygacyjne / ekologiczne / ekstensywne / żarowe
(2) do wyboru: polikultura / płodozmian / ugorowanie / monokultura

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega rolnictwo kontraktowe (integracja pionowa rolnictwa z przetwórstwem), i jaką korzyść daje ono rolnikowi współpracującemu z zakładem przetwórczym.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega rolnictwo precyzyjne (precision farming), i wskaż jedną korzyść z jego stosowania dla środowiska naturalnego.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, jak zmienił się priorytet Wspólnej Polityki Rolnej po reformach z 1992 roku.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego rolnictwo w strefie monsunowej Azji charakteryzuje się bardzo wysokim zagęszczeniem ludności rolniczej na jednostkę powierzchni. Podaj dwa czynniki.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/geografia/rolnictwo

Sprawdzian z rolnictwa (geografia)

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **A, D**

3. (4 pkt) **1. P; 2. P; 3. F; 4. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (4 pkt) **1–C, 2–B, 3–A, 4–D** — po 1 pkt za parę

6. (2 pkt) **(1) jabłek; (2) buraków cukrowych** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Erozja gleby to proces niszczenia i stopniowego usuwania wierzchniej, najbardziej żyznej warstwy gleby pod wpływem spływających wód opadowych i roztopowych lub silnego wiatru, szczególnie na terenach pozbawionych okrywy roślinnej. Jednym ze sposobów jej ograniczania jest prowadzenie orki i upraw w poprzek stoku (wzdłuż poziomic), co spowalnia spływ powierzchniowy wody i ogranicza wypłukiwanie gleby.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie: erozja gleby to niszczenie i usuwanie wierzchniej, żyznej warstwy gleby przez wodę opadową/roztopową lub wiatr (1 pkt). Wskazanie sposobu ograniczania, np. uprawa w poprzek stoku (w poziomicach), zakładanie zadrzewień śródpolnych, uprawa bezorkowa (1 pkt). Łącznie 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: 1) Europa Zachodnia prowadzi intensywny chów zamknięty (przemysłowy), a Sahel — ekstensywny chów pastwiskowy. Przyczyna: wysoki poziom rozwoju i kapitał w Europie vs niski poziom rozwoju i ubóstwo w Sahelu. 2) W Europie dominuje trzoda chlewna i bydło mleczne, a w Sahelu — kozy, owce i wielbłądy dostosowane do suchego klimatu. Przyczyna: warunki klimatyczne — wilgotny klimat Europy vs suchy klimat Sahelu.
Punktacja: Różnica 1 z wyjaśnieniem (1 pkt) + różnica 2 z wyjaśnieniem (1 pkt). Razem 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Kujawsko-pomorskie: żyzne czarne ziemie, korzystne warunki termiczne → wysokie plony. Podlaskie: gleby bielicowe/bagienne, najkrótszy okres wegetacyjny (poza górami) → niskie plony.
Punktacja: Kujawsko-pomorskie (1 pkt) + podlaskie (1 pkt). Razem 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: 1) Tania siła robocza – niskie płace na plantacjach obniżają koszty produkcji, a więc cenę oleju. 2) Wielkoobszarowe plantacje prowadzone przez duże koncerny (efekt skali, rozwinięte zaplecze przetwórcze i eksportowe, tania ziemia pod nowe plantacje) – obniżają koszt jednostkowy produkcji i transportu.
Punktacja: Uwarunkowanie pozaprzyrodnicze 1 z wyjaśnieniem wpływu na cenę (1 pkt) + uwarunkowanie pozaprzyrodnicze 2 (1 pkt). Nie uznaje się czynników przyrodniczych (klimat, wydajność palmy). Razem 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **A, C**

3. (4 pkt) **1. P; 2. F; 3. P; 4. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (4 pkt) **1–A, 2–D, 3–C, 4–B** — po 1 pkt za parę

6. (2 pkt) **(1) irygacyjne; (2) monokultura** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Rolnictwo kontraktowe polega na zawarciu przez rolnika umowy z zakładem przetwórczym (np. cukrownią, zakładem mleczarskim) jeszcze przed rozpoczęciem sezonu produkcyjnego — umowa określa ilość, jakość i cenę skupu płodów rolnych. Dzięki temu rolnik ma zagwarantowany zbyt swoich produktów po ustalonej z góry cenie, co ogranicza ryzyko związane z wahaniami cen na wolnym rynku i ułatwia planowanie produkcji.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie, że rolnik zawiera z zakładem przetwórczym umowę określającą z góry rodzaj, ilość i cenę produktów przed rozpoczęciem produkcji (1 pkt) + wskazanie korzyści dla rolnika, np. gwarancja zbytu i stabilna cena, ograniczenie ryzyka rynkowego (1 pkt). 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Rolnictwo precyzyjne polega na wykorzystaniu nowoczesnych technologii — nawigacji satelitarnej GPS, czujników, dronów i systemów informacji geograficznej — do bardzo dokładnego dostosowania dawek nawozów, wody i środków ochrony roślin do rzeczywistych potrzeb konkretnych, nawet niewielkich fragmentów pola, zamiast stosowania jednakowych dawek na całej powierzchni. Dzięki temu ogranicza się zużycie nawozów mineralnych i pestycydów, co zmniejsza ich spływ do wód powierzchniowych i podziemnych oraz ogranicza negatywny wpływ rolnictwa na środowisko.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie: wykorzystanie nowoczesnych technologii (GPS, czujniki, drony, systemy GIS) do dokładnego dostosowania nawożenia, nawadniania i ochrony roślin do rzeczywistych potrzeb poszczególnych fragmentów pola (1 pkt) + wskazanie korzyści środowiskowej, np. ograniczenie zużycia nawozów i środków ochrony roślin, mniejsze zanieczyszczenie wód (1 pkt). 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pierwotnie priorytetem było wyżywienie Europy i samowystarczalność żywnościowa. Po reformach z 1992 r. priorytetem stało się zachowanie społecznej struktury wsi i ochrona środowiska, a subwencje do produkcji zastąpiono bezpośrednimi opłatami wyrównawczymi.
Punktacja: Wcześniej – wyżywienie Europy / samowystarczalność (1 pkt); później – zachowanie społecznej struktury wsi i ochrona środowiska (1 pkt). 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Uprawa ryżu na poletkach zalewowych jest bardzo pracochłonna - wymaga ręcznego sadzenia, pielęgnacji i zbioru, co skłania do zatrudniania dużej liczby rąk do pracy. Jednocześnie ciepły klimat monsunowy z obfitymi opadami letnimi umożliwia zbieranie nawet dwóch-trzech plonów rocznie, co pozwala wyżywić bardzo liczną ludność rolniczą na niewielkim obszarze.
Punktacja: Czynnik 1 - uprawa ryżu wymaga dużego nakładu pracy ręcznej (nawadnianie, sadzenie, zbiory) (1pkt). Czynnik 2 - sprzyjające warunki klimatyczne (obfite opady monsunowe, wysokie temperatury) pozwalają na kilka zbiorów rocznie, co utrzymuje wysoką gęstość zaludnienia wiejskiego (1pkt). Maks 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 23 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	21–23 pkt
dobry (4)	18–20 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	7–11 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/geografia/rolnictwo**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.